

SWV PO
30 06

Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED)

Hoe ga je om met (een vermoeden van)
comorbiditeit?

Versie 1, 15 januari 2020

SWV PO
30 06

EED staat voor **ernstige enkelvoudige** dyslexie.

- De school toont de **ernst** van het probleem aan door het aanleveren van informatie over de achterstand en de hardnekkigheid van het probleem.
- Over hoe de **enkelvoudigheid** van het probleem moet worden aangetoond, is vaak wat onduidelijkheid.

Als er naast dyslexie sprake is van bijkomende ontwikkelingsproblemen dan is er sprake van comorbiditeit. Door het Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie (NKD) is een richtlijn ontwikkeld, waarin staat wanneer een leerling in aanmerking komt voor vergoede dyslexiezorg bij comorbiditeit. Zie https://www.nkd.nl/app/uploads/2017/11/richtlijn_comorbiditeit.pdf

Als je een aanvraag wil doen bij het dyslexieteam in het geval van comorbiditeit, zijn er drie mogelijkheden:

Belemmerende comorbiditeit staat op voorhand vast

→ Een aanvraag bij het dyslexieteam wordt als negatief beoordeeld.

- De bijkomende stoornis is belemmerend voor verdere diagnostiek en/of behandeling. De zorgaanbieder die de bijkomende stoornis heeft gediagnosticeerd, kan dit vaststellen. De bijkomende stoornis moet eerst behandeld worden. Bijvoorbeeld: er is sprake van ADHD, maar de leerling is hierbij nog niet ondersteund of behandeld, waardoor de problematiek belemmerend is voor dyslexiezorg. Of: er is sprake van ASS en dit staat een succesvolle dyslexiebehandeling in de weg, er loopt nu een behandeling bij een JGGZ organisatie.
- Een aanvraag bij het dyslexieteam zal in dit geval als 'negatief' beoordeeld worden. De leerling heeft op dit moment geen recht op vergoede dyslexiezorg.

Er is sprake van niet belemmerende comorbiditeit of de belemmerende comorbiditeit is adequaat behandeld

→ Er moeten aanvullende documenten aangeleverd worden bij de aanvraag bij het dyslexieteam.

- De bijkomende problematiek is mild van aard, de zorgaanbieder die de bijkomende stoornis heeft gediagnosticeerd maakt een inschatting of de bijkomende problematiek belemmerend is voor dyslexiezorg. Als deze niet belemmerend is komt een leerling in aanmerking voor vergoede dyslexiezorg.
- Na een succesvolle behandeling van de bijkomende problematiek kan een leerling weer in aanmerking komen voor vergoede dyslexiezorg. De behandelaar (GZ-psycholoog of orthopedagoog generalist) van de bijkomende stoornis moet een inschatting maken wanneer dit resultaat is bereikt.
- Bij een aanvraag bij het dyslexieteam wanneer er sprake is van milde (niet belemmerende) of adequaat behandelde comorbiditeit heeft het dyslexieteam een verklaring nodig van de zorgaanbieder (GZ-psycholoog of orthopedagoog generalist) die betrokken is bij de bijkomende stoornis. In deze verklaring moet onderbouwd zijn dat de problematiek niet belemmerend is voor dyslexiezorg. Het is uiteindelijk aan de EED-aanbieder om het kind formeel te accepteren.

Belemmerende comorbiditeit staat niet op voorhand vast

→ Er is overleg nodig, voordat er een aanvraag bij het dyslexieteam gedaan wordt.

- Er is een vermoeden van bijkomende problematiek, maar dit is nog niet onderzocht. Het is onzeker of de problematiek belemmerend zal zijn voor dyslexiezorg. De leerling heeft in principe recht op vergoede dyslexiezorg. De EED-aanbieder stelt zo vroeg mogelijk in het traject vast of de problematiek belemmerend is voor dyslexiezorg. Doorloop onderstaande punten voordat je een aanvraag doet.
- Bij een vermoeden van comorbiditeit zal het dyslexieteam aanvullende vragen stellen. Overweeg met de trajectbegeleider passend onderwijs / een orthopedagoog / het dyslexieteam of onderzoek naar EED op dit moment het meest passend is voor de leerling. In de argumentering moeten onderstaande punten besproken worden:
 - Het wel of niet hanteerbaar zijn van het gedrag in een één-op-één situatie.
 - De vraag of het gedrag, ook al is dat hanteerbaar, een effectieve behandeling niet in de weg staat. Is er bijvoorbeeld voldoende effectieve leertijd te realiseren? Heeft de leerling voldoende kunnen profiteren van de extra lees- en/of spellingondersteuning op zorgniveau 2 en 3?
 - De vraag of dyslexie de meest voor de hand liggende verklaring is voor de achterstand.

Voorbeeld casus

We lopen de drie mogelijkheden die hierboven beschreven zijn door met het voorbeeld van leerling Pietje. Hierbij kan steeds het stroomschema bij (een vermoeden van) comorbiditeit bij EED gebruikt worden. Dit stroomschema staat op de laatste pagina.

Pietje is 7 jaar en zit in groep 4 van een reguliere basisschool. Pietje heeft leesproblemen, in juni heeft hij een derde V-/E-score gehaald op de DMT. De leerkracht en intern begeleider hebben Pietje de afgelopen periode ondersteund bij zijn leesproblemen, er is ondersteuning op zorgniveau 2 en 3 ingezet.

Voorbeeld mogelijkheid 1: belemmerende comorbiditeit staat op voorhand vast

Naast de leesproblemen van Pietje is er twee maanden geleden ook een onderzoek uitgevoerd naar aandacht- en concentratieproblemen. Er is ADHD bij Pietje vastgesteld door een GZ-psycholoog. Er zijn handelingsadviezen gegeven aan school en er is geadviseerd dat Pietje behandeling krijgt van de GZ-psycholoog en medicatie wordt overwogen.

De intern begeleider vermoedt dat er, naast ADHD, sprake is van ernstige enkelvoudige dyslexie (EED) en overweegt een aanvraag te doen bij het dyslexieteam. Aangezien er sprake is van comorbiditeit, pakt ze het stroomschema van comorbiditeit erbij. De conclusie is dat Pietje momenteel geen recht heeft op vergoede dyslexiezorg. De ADHD moet eerst behandeld worden. De school blijft op basis van haar zorgplicht Pietje extra ondersteuning bieden op zorgniveau 2 en 3.

SWV PO

30 06

Voorbeeld mogelijkheid 2: er is sprake van niet belemmerende comorbiditeit of de belemmerende comorbiditeit is adequaat behandeld

Naast de leesproblemen van Pietje is er één jaar geleden ook een onderzoek uitgevoerd naar aandacht- en concentratieproblemen. Er is ADHD bij Pietje vastgesteld door een GZ-psycholoog. Er zijn handelingsadviezen gegeven aan school en er is geadviseerd dat Pietje behandeling krijgt van de GZ-psycholoog en medicatie wordt overwogen. Op het moment van de derde E-score gebruikt Pietje inmiddels zes maanden medicatie, dit slaat goed aan bij Pietje. De GZ-psycholoog concludeert dat de ADHD niet meer belemmerend is voor dyslexiezorg en verklaart dit schriftelijk.

De intern begeleider vermoedt dat er, naast ADHD, sprake is van ernstige enkelvoudige dyslexie (EED) en overweegt een aanvraag te doen bij het dyslexieteam. Aangezien er sprake is van comorbiditeit, pakt ze het stroomschema van comorbiditeit erbij.

De conclusie is dat Pietje recht heeft op vergoede dyslexiezorg. De ADHD is in voldoende mate behandeld, er is een schriftelijke verklaring vanuit de organisatie die de behandeling uitvoert (bijvoorbeeld GZ-psycholoog of huisarts) in het bezit van school, of school vraagt aan ouders of zij deze op kunnen vragen. De intern begeleider ziet dat Pietje zich in de één-op-één situatie met wat extra aanmoediging voldoende kan concentreren. De intern begeleider besluit een aanvraag te doen, de schriftelijke verklaring wordt samen met de aanvraag meegestuurd naar het dyslexieteam.

Voorbeeld mogelijkheid 3: belemmerende comorbiditeit staat niet op voorhand vast

Naast de leesproblemen van Pietje valt het op dat hij veel moeite heeft met zich concentreren in de klas. Hij is snel afgeleid en kan zich maar korte tijd op één taak richten. Het is voor school niet duidelijk waar deze concentratieproblemen vandaan komen.

De intern begeleider vermoedt dat er sprake is van ernstige enkelvoudige dyslexie (EED), maar twijfelt of er sprake is van bijkomende problematiek. Ze overweegt een aanvraag te doen bij het dyslexieteam. Aangezien er sprake is van een vermoeden van comorbiditeit, pakt ze het stroomschema bij comorbiditeit erbij.

De conclusie is dat Pietje recht heeft op vergoede dyslexiezorg. De intern begeleider is met de ouders en de trajectbegeleider passend onderwijs in gesprek gegaan over haar vermoedens. Ouders geven aan de concentratieproblemen thuis niet te herkennen. De intern begeleider ziet dat Pietje zich in de één-op-één situatie met wat extra aanmoediging voldoende kan concentreren. Ze heeft de indruk dat Pietje voldoende heeft kunnen profiteren van de geboden extra ondersteuning op zorgniveau 2 en 3. De trajectbegeleider passend onderwijs geeft aan dat de leesproblemen van Pietje mogelijk ook een verklaring kunnen bieden voor de concentratieproblemen, maar 100% zeker is het niet. Tijdens het onderzoek naar EED stelt de EED-aanbieder zo vroeg mogelijk in het traject vast of de concentratieproblemen van Pietje belemmerend zijn voor dyslexiezorg.

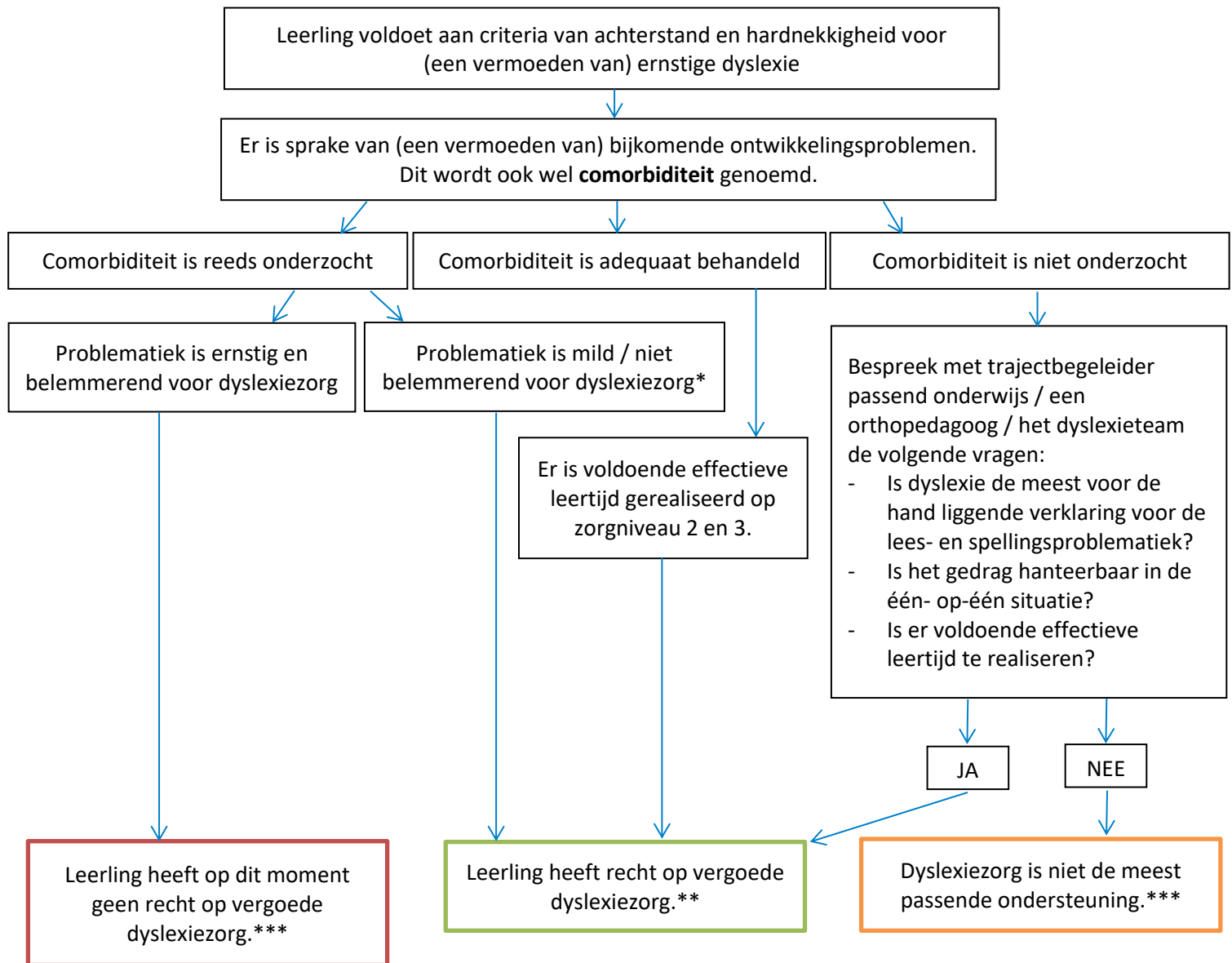
Noot:

Dit document is in ontwikkeling en zal waar mogelijk verder verbeterd worden. De meest recente versie is te vinden op het Steunpunt Dyslexie van SWV PO 30 06, zie www.swvpo3006.nl/steunpunten/steunpunt-dyslexie/.

STROOMSCHEMA BIJ (EEN VERMOEDEN VAN) COMORBIDITEIT BIJ EED

* Er is een verklaring nodig van de zorgaanbieder die betrokken is bij de bijkomende stoornis (GZ-psycholoog/orthopedagoog generalist). Ouders zijn verantwoordelijk om deze verklaring op te vragen. Mocht dit niet mogelijk zijn, volg dan de stappen bij 'comorbiditeit is niet onderzocht'.

** Het is uiteindelijk aan de dyslexiehoofdbehandelaar om het kind formeel te accepteren.

*** Bespreek met de trajectbegeleider passend onderwijs / een orthopedagoog of de toegangsorganisatie van de gemeente welke ondersteuning wél passend is.

